

УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ

Факультет фізичного виховання

Кафедра медико-біологічних основ фізичної культури

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Завідувач кафедри

Людмила СОКОЛЕНКО

“ 16 ” 08 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 04 Вікова фізіологія, шкільна гігієна з основами медичних знань

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність: 013 Початкова освіта

Освітня програма Початкова освіта

Умань – 2024

Робоча програма з навчальної дисципліни «Вікова фізіологія, шкільна гігієна з основами медичних знань» для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Бакалавр» освітньої програми «Початкова освіта» спеціальності 013 Початкова освіта

Розробники: Корінчак Любов Миколаївна, кандидат біологічних наук, доцент, доцент кафедри медико-біологічних основ фізичної культури

 Любов КОРИНЧАК

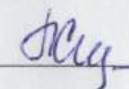
Робочу програму погоджено

Гарант освітньої програми «Початкова освіта» Людмила РОЄНКО

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри медико-біологічних основ фізичної культури

Протокол № 1 від 16 серпня 2024 року

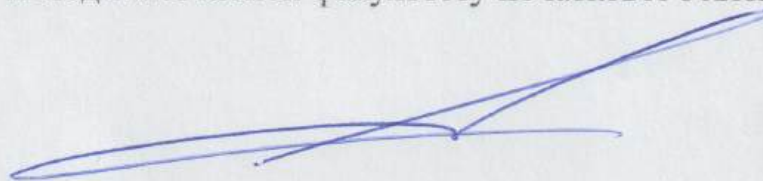
Завідувач кафедри медико-біологічних основ фізичної культури

 Людмила СОКОЛЕНКО

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні науково-методичної комісії факультету початкової освіти

Протокол № 1 від 16 серпня 2024 року

Голова науково-методичної комісії факультету початкової освіти

 Олена ЯЩУК

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	обов'язкова	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	українська
Загальний обсяг у кредитах ЄКТС / годинах	3/90	3/90
Курс	1	1
Семестр	1	1
Кількість змістових модулів:	1	1
Обсяг кредитів із розподілом за семестрами	3	3
Обсяг годин, у тому числі:	90	90
Аудиторні:	44	12
Лекційні	16	6
Семінарські /Практичні	28	6
Самостійна робота	36	68
Індивідуальні завдання	10	10
Форма семестрового контролю	залік	залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: надання відомостей про анатомо-фізіологічні особливості будови та функції дитячого організму, першу (долікарську) медичну допомоги при нещасних випадках і невідкладних станах та проведення профілактично-оздоровчої роботи з питань охорони життя і здоров'я дітей.

Завдання:

- сформувати у здобувачів вищої освіти систему знань про морфо-функціональну організацію організму людини в різні періоди онтогенезу;
- обґрунтувати гігієнічні вимоги і нормативи, необхідні у роботі педагога з метою створення оптимальних умов навчання та виховання, гігієнічні заходи для збереження індивідуального здоров'я;
- ознайомити з методами надання першої допомоги при отруєннях, травмах та нещасних випадках.

3. Компетентності та результати навчання за освітньою програмою

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми у результаті вивчення курсу здобувач оволодіває такими **компетентностями**:

ЗК-5. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК-7. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо

СК-6. Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій.

СК-11. Здатність до здійснення профілактичних заходів щодо збереження життя та здоров'я учнів початкової школи, до надання їм домедичної допомоги, до протидії та попередження булінгу, різних проявів насильства.

Результати навчання:

РН 7. Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.

РН 8. Організовувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу початкової школи, використовувати практики самозбереження психічного здоров'я, усвідомленого емоційного реагування.

РН 13. Організовувати освітній простір з дотриманням принципів універсального дизайну, безпечно проектувати навчальні осередки у класі спільно з молодшими школярами з урахуванням їхніх вікових особливостей, інтересів і потреб, забезпечувати дотримання вимог безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни, створювати психологічно комфортні умови освітнього процесу

РН 15. Здійснювати профілактичні заходи щодо збереження життя та фізичного й психічного здоров'я здобувачів початкової освіти, надавати їм домедичну допомогу (за потреби), планувати та реалізовувати заходи щодо попередження і протидії булінгу та різних проявів насильства чи будь-якої з форм дискримінації серед учнів початкової школи й інших учасників освітнього процесу.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Загальні закономірності росту та розвитку організму людини. Організм як саморегульована система

Тема 1. Вступ. Предмет і завдання дисципліни. Клітини, тканини. Організм людини – єдине ціле. Методи фізіологічних досліджень. Закономірності росту та розвитку організму.

Тема 2. Вікові особливості будови опорно-рухового апарату.

Загальні відомості про опорно-рухову систему. Скелет, його будова, вікові особливості. Загальні відомості про будову, функції, вікові особливості м'язів та їх основні групи. Профілактика та долікарська допомога при травматичних пошкодженнях.

Змістовий модуль 2. Вікові особливості функціонування систем людини. Основи медичних знань

Тема 3. Травми, їх класифікація. Перша медична допомога при переломах та вивихах, пораненнях, опіках, обмороженнях.

Поняття про травматизм, його причини, види, клінічні ознаки. Перша медична допомога при забитті, розтягах і розривах зв'язкового апарату, здавлюванні, струсі, повних і неповних вивихах. Рани, їх ознаки та види за характером ушкодження тканин. Перша медична допомога та профілактика дитячого травматизму.

Анатомія, фізіологія і гігієнічна дихальної системи. Надання першої медичної допомоги при раптовому припиненні дихання.

Будова, функції та вікові особливості органів дихання. Газообмін у легенях і тканинах. Механізм вдиху та видиху. Перша допомога при зупинці дихання: у разі утоплення, ураження електричним струмом, блискавкою. Хвороби дихальної системи та їх профілактика.

Тема 5. Анатомо-фізіологічні особливості серцево-судинної системи, крові та кровообігу. Кровотечі, їх види і методи тимчасової зупинки

Внутрішнє середовище організму. Склад, функції, властивості та групи крові. Будова та робота серця. Рух крові в організмі. Профілактика та перша медична допомога при серцево-судинних захворюваннях, захворюваннях крові і кровотечах. Кровотечі, їх види, ознаки та методи зупинки.

Тема 6. Вікові особливості будови та функції травної системи. Перша медична допомога при харчових отруєннях.

Будова та функції травної системи. Травлення в різних відділах травної системи. Значення системи травлення на всіх етапах розвитку людини. Профілактика шлунково-кишкових захворювань. Основні вимоги до харчового раціону дітей. Харчові отруєння клінічні ознаки, принципи профілактики, перша медична допомога.

Тема 7. Обмін речовин та енергії. Ендокринні залози: будова, функції, вікові особливості.

Обмін речовин та енергії в організмі Значення обміну білків, жирів, вуглеводів, мінеральних речовин для організму. Обмін води та мінеральних солей в організмі. Ендокринні залози, будова функції, вікові особливості. ендокринної регуляції в організмі.

Тема 8. Анатомія, фізіологія та гігієна НС та ВНД. Стреси та неврози.

Будова, функції, класифікація та характеристика нервової системи. Рефлекс як основа нервової діяльності. Збудження та гальмування у (ЦНС). Будова та функції головного та спинного мозку. Вчення І.П. Павлова про ВНД.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						Кількість годин				
	денна форма						заочна форма				
	усь ого	у тому числі					усь ого	у тому числі			
	л	п	лаб	інд.	с.р.		л	п	лаб	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	3	4	5	6	7
Модуль 1											
Змістовий модуль 1. Загальні закономірності росту та розвитку організму людини											
Організм як саморегульована система											
Тема 1. Вступ. Предмет і завдання дисципліни. Клітини, тканини. Організм людини – єдине ціле. Методи фізіологічних досліджень. Закономірності росту та розвитку організму.	10	2	4			4	6				6
Тема 2. Вікові особливості будови опорно-рухового апарату.	8	2	2			4	13	1	2		10
Разом за змістовим модулем 1	18	4	6			8	19	1	2		16
Змістовий модуль 2. Вікові особливості функціонування систем людини. Основи медичних знань											
Тема 3. Травми, їх класифікація. Перша медична допомога при переломах та вивихах, пораненнях, опіках, обмороженнях.	12	2	4			6	12	1	1		10
Тема 4. Анатомія, фізіологія і гігієнічна дихальної системи. Надання першої медичної допомоги при раптовому припиненні дихання.	10	2	4			4	12	1	1		10
Тема 5. Анатомо-фізіологічні особливості серцево-судинної системи, крові та кровообігу. Кровотечі, їх види і методи тимчасової зупинки.	12	2	4			6	12	1	1		10
Тема 6. Вікові особливості будови та функції травної системи. Перша медична допомога при харчових отруєннях.	10	2	4			4	10	1	1		8
Тема 7. Обмін речовин та енергії. Ендокринні залози: будова, функції, вікові особливості.	8	2	2			4	6				6
Тема 8. Анатомія, фізіологія та гігієна НС та ВНД. Стреси та неврози.	10	2	4			4	9	1			8
Разом за змістовим модулем 2	62	12	22			28	61	5	4		52

Модуль 2												
ІНДЗ					10						10	
Усього годин	90	16	28		10	36	90	6	6		10	68

6. Темі практичних /семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Будова клітин, види тканин. Визначення фізичного розвитку.	4	
2	Скелет та м'язова системи людини, їх вікові особливості	2	2
3	Опіки. Відмороження, електротравми. Травми, профілактика травматичного шоку, інфікування та інших ускладнень	4	1
4	Визначення життєвої місткості легень. Невідкладні стани при захворюваннях дихальної системи	4	1
5	Дослідження пульсу і артеріального тиску. Визначення груп крові. Методи зупинки кровотечі.	4	1
6	Невідкладні стани при захворюваннях органів черевної порожнини, гострі отруєння, долікарська допомога	4	1
7	Залози зовнішньої та внутрішньої секреції.	2	
8	Будова та функції нервової системи.	4	
Разом		28	6

7. Самостійна робота

Виконання цієї роботи орієнтоване на практичне застосування знань і розвиток вмінь, здобутих в процесі лекційних і практичних занять, самостійного опрацювання навчальних матеріалів

№ з/п	Назва теми	К-ть годин	
		Денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Закономірності росту та розвитку організму. Клітини, тканини їх будова та функції.	4	6
2	Тема 2. Вікові особливості опорно-рухового апарату у різні періоди онтогенезу.	4	10
3	Тема 3. Поранення, кровотечі та опіки. Перша медична допомога. Опіки, відмороження їх класифікація, перша медична допомога.	6	10
4	Тема 4. Анатомо-фізіологічні та гігієнічні особливості будови та функції системи дихання. Надання першої медичної допомоги при раптовому припиненні дихання.	4	10
5	Тема 5. Анатомо-фізіологічні особливості СС та кровоносної системи, крові та кровообігу. Кровотечі, їх види та методи тимчасової зупинки.	6	10
6	Тема 6. Вікові особливості будови та функції травної системи. Перша медична допомога при харчових отруєннях. Захворювання органів травної системи та заходи їх профілактики.	4	8

7	Тема 7. Обмін речовин та енергії в організмі. Ендокринні залози, їх вікові особливості.	4	6
8	Тема 8. Анатомо-фізіологічні особливості будови, функції нервової системи та вищої нервової діяльності. Роль емоцій у вихованні і навчанні	4	8
Разом		36	68

8. Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ)

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) виконується здобувачем у позааудиторний час і є завершеною теоретичною і практичною роботою в межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, одержаних у процесі лекційних та семінарських занять.

Здобувач вищої освіти обирає тему і виконує ІНДЗ тільки із одного змістового модуля. Під час виконання індивідуального завдання необхідно передбачити можливості його практичного використання у освітньому процесі школи.

Індивідуальне завдання здобувача вищої освіти має містити елементи наукових досліджень. При його виконанні необхідно використовувати методи наукових пошуків: аналіз, синтез, узагальнення, класифікацію тощо.

Мета. Самостійне вивчення частин програмового матеріалу, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань і вмінь здобувачем з курсу; розвиток навичок самостійної роботи та наукових досліджень.

Орієнтовна структура ІНДЗ:

- тема і план ІНДЗ;
- вступ – зазначається тема, мета та завдання роботи та основні її положення;
- теоретична частина викладу базових теоретичних положень з аналізом різних підходів до досліджуваної проблеми;
- практична частина;
- основні результати роботи;
- висновки;
- список використаної літератури.

Порядок подання та захисту ІНДЗ

1. ІНДЗ подається у вигляді індивідуального проекту з титульною сторінкою стандартного взірця обсягом до 20 аркушів.

2. ІНДЗ подається на кафедру не пізніше ніж за 2 тижні до підсумкового заліку.

3. Захист завдання шляхом презентації студентом виконаної роботи (до 10 хв.) є обов'язковим.

4. Оцінка за ІНДЗ є обов'язковим компонентом іспитової оцінки і враховується при виведенні підсумкової оцінки із змістового модуля. Максимальна сума складає 10 балів.

Підготувати реферати на одну із нижче поданих тем:

1. Роль вчених у розвитку вікової фізіології та шкільної гігієни.

2. Розумова і фізична працездатність дитини. Особливості розумової і фізичної праці школярів різного віку.

3. Фізичний розвиток дітей: методи вивчення, характеристики та основні закономірності.

4. Причини пошкодження опорно-рухового апарату школярів. Перша допомога при пошкодженнях опорно-рухового апарату. Гігієна опорно-рухового апарату школярів.

5. Здоровий спосіб життя – обов'язкова передумова збереження і зміцнення здоров'я.

6. Будова, функції, вікові особливості опорно-рухового апарату.

7. Будова і функції судинної системи. Вікові особливості судин і кровообігу.

8. Особливості дозування фізичних навантажень при оздоровчому тренуванні студентів.

9. Серцево-судинні захворювання: причини, профілактика.

10. Типи кровотеч: ознаки, причини, перша допомога.

11. Будова та функції органів дихання, вікові особливості та гігієна.

12. Хвороби дихальної системи та заходи їх запобігання. Перша допомога при ураженні органів дихання. Реанімаційні заходи при зупинці серця і дихання.

13. Будова і функції органів травлення. Вікові особливості органів травлення

14. Харчові отруєння та перша медична допомога при них.

15. Обмін речовин і енергії в організмі.

16. Формування навичок безпечної поведінки щодо профілактики ВІЛ/СНІДу.

17. Вчення про ВНД. Вікові особливості ВНД.

18. Здоровий спосіб життя – обов'язкова передумова збереження і зміцнення здоров'я

19. Вплив наркотиків, алкоголю, паління на функціональні системи організму та спадковість

20. Вікові особливості крові і кровообігу. Профілактика та перша допомога при кровотечах.

21. Особливості функціонування органів і систем організму людини в умовах фізичних навантажень.

22. Вплив наркотиків, алкоголю, паління на функціональні системи організму та спадковість.

23. Спадкові хвороби та їх класифікація. Роль спадковості і середовища в генезі хвороби.

24. Загартування та його значення для організму.

25. Гігієнічні вимоги до навчальних занять у молодшій, середній та старшій школі.

26. Гігієнічні основи харчування школярів. Профілактика харчових отруєнь.

27. Раціональна рухова активність – необхідна умова гармонійного розвитку організму.

28. Стомлення, його фізіологічна сутність і діагностика. Педагогічні основи подолання ранньої втоми.

29. Перевтома як патологічний стан, заходи щодо її запобігання та режим дня школяра.

30. Перша допомога при пошкодженнях опорно-рухового апарату. Гігієна опорно-рухового апарату школярів.

31. Кровотечі: види, причини, перша долікарська допомога.

32. Причини розладу та зупинки дихання. Реанімаційні заходи при зупинці дихання

33. Особливості функціонування органів і систем організму людини в умовах фізичних навантажень.

34. Біологічні ритми в живих системах. Біологічні ритми як система адаптацій. Тижневі, місячні та річні біоритми та їх врахування при складанні шкільного розкладу.

35. Роль педагога у створенні мотивацій до здорового способу життя сучасного дошкільника, школяра, студента.

36. Вітаміни, їх фізіологічне значення. Авітамінози. Гіпо- та гіпервітамінози.

37. Значення шкільної гігієни для охорони, зміцнення здоров'я дітей і підлітків.

38. Перша допомога при укусах отруйних комах, змій, тварин

39. Принципи та методи транспортування при різних видах травмування.

40. Значення фізичних вправ і занять спортом для правильної постави

9. Методи навчання

Лекції (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція), пояснення, розповідь, бесіда; пошуковий метод; репродуктивний метод; навчальна дискусія; дистанційне навчання; інтерактивні технології; практичні завдання.

10. Методи контролю

Поточний контроль, модульне тестування, оцінка за ІНДЗ. Контроль за рівнем засвоєння знань студентами здійснюється у таких формах:

- усне експрес-опитування;
- виступ на практичних заняттях (з повідомленням, доповіддю, рефератом, участь у дискусії);
- письмове опитування (одне із питань, що виносяться на заняття);
- тестування знань студентів з певної теми, змістового модуля чи кількох модулів;
- індивідуальна співбесіда викладача і студента;
- підсумкова контрольна робота перед екзаменом (заліком), стандартизовані тести, тестування в системі Moodle, модульні текстові контрольні роботи.

11. Критерії оцінювання результатів навчання

В УДПУ імені Павла Тичини використовується накопичувальна (100-бальна) система оцінювання сформованих компетентностей.

Заходи з оцінювання результатів навчання студента включають:

- поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення практичних занять та виконання самостійної роботи;
- індивідуальне навчально-дослідне завдання.

Загальні критерії оцінювання результатів навчання

Рівень, шкала	Теоретична підготовка	Практичні уміння і навички, набуті компетентності
Високий, А, 90 – 100, відмінно	Здобувач має глибокі, міцні і системні знання, сформовані навички щодо теоретичних засад та практики з навчальної дисципліни, вміння синтезувати знання по окремих темах; використовує здобуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях, здатний вирішувати проблемні питання. Відповідь аспіранта відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань.	Здобувач самостійно орієнтується в потоці інформації з дисципліни; здатний проаналізувати й узагальнити отриманий результат. Має практичні навички з навчальної дисципліни, а також навички науково-дослідної роботи. При підготовці до практичних занять здобувач дотримується усіх вимог, передбачених програмою курсу. Крім того, його дії відрізняються раціональністю, вмінням оцінювати помилки й аналізувати результати.
Достатній В, С, 75 – 89; дуже добре, добре	Здобувач знає і може самостійно визначити зміст роботи, що пов'язана зі змістом навчальної дисципліни, може синтезувати знання по окремих темах, давати точні формулювання. Здобувач може самостійно застосовувати знання в стандартних ситуаціях, його відповідь логічна, але розуміння не є узагальненим.	Здобувач самостійно виконує завдання, передбачені програмою дисципліни, володіє базовими практичними навичками, може самостійно скласти коментар, обґрунтувати творче застосування основних положень змісту дисципліни у майбутній професійній діяльності, але не завжди здатний провести аналіз і узагальнення результату. При виконанні завдань практичних занять здобувач може самостійно виконати роботу в повному обсязі й зробити правильні висновки.
Середній Д, Е, 60– 74, задовільно, нижче задовільно	Здобувач відтворює основні поняття і визначення, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення; допускає неточні і не повні відповіді, не чітко їх формулює, робить окремі помилки у відповіді, але може їх усунути під керівництвом викладача, недостатньо володіє термінологією.	Здобувач може виконувати найпростіші завдання, але не спроможний самостійно висвітлити теоретичні та практичні засади навчальної дисципліни; робить висновки, але не розуміє матеріал достатньою мірою.
Низький FX, F 1 – 60,	Відповідь здобувача при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, зумовлена нечіткими	Здобувач знає основні положення, однак допускає істотні помилки, невпевнено, з великими

незадовільно	уявленнями про зміст навчальної дисципліни. У відповіді цілком відсутня самостійність. Здобувач знайомий лише з деякими основними поняттями та визначеннями курсу, з допомогою викладача може сформулювати лише деякі основні положення.	утрудненнями виконує практичні завдання.
--------------	--	--

Критерії оцінювання семінарських / практичних занять

Кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді
0	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який не володіє

	навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.
--	--

Критерії оцінювання самостійної роботи (2 бали за тему)

К-сть балів	Критерії оцінювання
2	Здобувач вищої освіти у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі практичні завдання.
1	Здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно виконав меншість практичних завдань
0	Здобувач вищої освіти не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань, не виконав жодного завдання самостійної роботи.

Додаткову кількість балів здобувач може отримати за інші (додаткові) види роботи на практичному занятті (виступ з науковою доповіддю, аналіз змісту самостійно обраного наукового джерела, підготовка матеріалів для науково-практичного заходу тощо).

Критерії оцінювання індивідуального навчально-дослідного завдання (ІНДЗ)

№ п/п	Критерії оцінювання	Максимальна кількість балів
	Наявність усіх структурних елементів (вступ, основна частина, висновки, список використаних джерел, додатки(за потреби)); належне технічне оформлення (документ Microsoft Word формату А4, шрифт Times New Roman, 14 кегель, міжрядковий інтервал – 1,5, поля – 2 см з усіх боків.)	2
	Зміст роботи: – аналіз конкретних теоретичних положень за обраною темою (чітке посилання на джерела інформації); – практичне значення теоретичних положень, можливі підходи та шляхи їх практичного застосування; – авторські висновки та пропозиції, що коротко відображають результати проведеного здобувачем	8

	дослідження; – перелік використаних джерел, оформлених згідно із вимогам (ДСТУ 2015), використання іншомовних джерел.	
	Презентація та захист: змістовна доповідь за результатами виконаної роботи (до 7 хвилин); супровід виступу презентацією; аргументовані відповіді на уточнюючі питання від викладача та здобувачів вищої освіти.	4
Разом		14 балів

12. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточне тестування та самостійна робота										ІНДЗ	Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2							14	100
T1	T2	CP	T3	T4	T5	T6	T7	T8	CP		
10	5	4	10	10	10	10	5	10	12		

12. Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка в ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100 балів	A	відмінно	зараховано
82 – 89 балів	B	добре	зараховано
75 – 81 балів	C		
69 – 74 бали	D	задовільно	зараховано
60 – 68 бали	E		
35 – 59 балів	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1 – 34 бали .	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

14. Рекомендована література

Основна

1. Анатомія та вікова фізіологія з основами медичних знань (в таблицях та малюнках): навчально-методичний посібник / О.С. Соколовська. Миколаїв : Іліон, 2021. 252 с.
2. Вікова фізіологія: підручник / П. Д. Плахтій, Н. В. Рубановська, Д. П. Плахтій, В. А. Колодій; за ред. П. Д. Плахтія. Львів: Видавництво «Новий Світ-2000», 2020. 340 с.
3. Вікова фізіологія : навч. посіб. / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; уклад.: Ю. С. Бойко, Ю. М. Танасійчук Умань : Візаві, 2021. 245с.
4. Гищак Т.В., Долинна О.В. Г Основи медичних знань і тактичної медицини: навчальний посібник. Київ: Вид-во «Каравела», 2022. 283 с.
5. Григус І.М., Романишин М.Я. Перша медична допомога / І. М. Григус, М. Я. Романишин. Львів: Новий Світ-2000, 2020. 176 с.
6. Корінчак Л.М. Основи анатомії та фізіології нервової діяльності людини : навч.-метод. посіб. / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини; уклад. Л.М. Корінчак. 2-ге вид., допов. Умань : Візаві, 2023. 255 с.
7. Кошель В.М. Валеологія та основи медичних знань : посібник для студентів спеціальності «Дошкільна освіта», викладачів закладів вищої освіти, вихователів дітей дошкільного віку та батьків. Чернігів : ФОП Баликіна О.В., 2020. 142 с.
8. Маруненко І. М., Неведомська Є. О., Волковська Г. І. Анатомія, фізіологія, еволюція нервової системи: навч. посіб. Київ: центр навчальної літератури, 2022. 184 с.
9. Основи медичних знань та долікарської допомоги: підручник для студентів вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації / за ред. В.С. Грушка. Львів: «Новий Світ 2000», 2020. 590 с.
10. Філіпцова К. А., Топчій М. С. Ф 53 Вікова фізіологія та шкільна гігієна: навчальний посібник. 2-е вид., перероб. і доп. Одеса: Університет Ушинського, 2023. 312 с.

Допоміжна

1. Алексеева Т. М. Вікова фізіологія та валеологія: курс лекцій. Кременчук: Методичний кабінет, 2019. 115с.
2. Аносов І.П., Хоматов В.Х., Сидоряк Н.Г., Станішевська Т.І. Вікова фізіологія з основами шкільної гігієни: Навч. пос. Мелітополь : ТОВ «Видавничий будинок ММД», 2008. 433 с.
3. Антонік В.І. Анатомія, фізіологія дітей з основами гігієни та фізичної культури: навчальний посібник / В.І. Антонік, І.П. Антонік, В.Є. Андріанов. Київ: «Видавничий дім «Професіонал», Центр учбової літератури, 2009. 384 с.
4. Вікова фізіологія та шкільна гігієна : навч.-метод. посіб. для студ.

природничо-географічних факультетів закладів вищої освіти / уклад. Тамара Миронюк. Умань : Візаві, 2019. 109 с.

5. Коляденко Г.І. Анатомія людини: підручник для студ. природ. спец. вищ. пед. навч. закл. / Г.І. Коляденко. К.: Либідь, 2009. 384 с.

6. Коц С.М., Коц В.П. Основи медичних знань. Навчальний посібник. Харків: НПУ, 2017. 282 с.

7. Коцан І.Я., Швайко С.Є., Дмитроца О.Р. Вікова фізіологія: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Луцьк : Вежа-Друк, 2013. 376 с.

8. Корінчак Л.М. Вікова фізіологія та шкільна гігієна: навчально-методичний посібник. Умань: ВПЦ «Візаві», 2018. 320с. : іл.

9. Корінчак Л.М. Особливості формування навиків здорового способу життя у молодого покоління. Матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет конференції «Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації»: Зб. наук. праць. Переяслав, 28 лютого 2023. Вип. 91. 218с. С. 5–8.

10. Корінчак Л.М. Формування ціннісного ставлення до здоров'я у студентської молоді: євроінтеграційний аспект. Перспективи та інновації науки». Серія «Педагогіка». 2023. №16(34). С. 163-176. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/pis/article/view/8100/8144>

11. Корінчак Л.М. До питання теоретичних основ формування здорового способу життя. Перспективи та інновації науки. Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина». 2024. № 6(40). С. 221 –233. [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-6\(40\)-221-233](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-6(40)-221-233).

12. Мойсак О.Д. Основи медичних знань і охорони здоров'я. Навчальний посібник. 5-е видання, виправлене та доповнене. Київ, Арістей, 2008. 616с.

13. Плахтій П.Д., Мисів М.П., Циганівська О.І. Вікова фізіологія. Теорія, практикум, тести: навчальний посібник. Кам'янець-Подільський: ПП Буйницький О.А., 2008. 332с.

14. Плахтій П.Д. Основи медичних знань: навчально-методичний посібник / П.Д. Плахтій; Н.В. Гутарева. Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друкарня Рута», 2013. 268с.

15. Федонюк Я. І., Грушко В.С., Довгань О.М. Основи медичних знань та долікарської допомоги : підручник для студентів вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації. Тернопіль : Навчальна книга Богдан, 2012. 728 с.

5. Інформаційні ресурси

1. www.education.gov.ua. веб-сторінка Міністерства освіти і науки України.

2. <http://www.biph.kiev.ua/journals.html> Фізіологічний журнал.

3. <http://www.nduv.gov.ua> –Web сайт бібліотеки імені В.І. Вернадського.

4. <http://www.nplu.kiev.ua/> Національна парламентська бібліотека України (Київ)

5. <https://dls.udpu.edu.ua/> Інформаційно-освітнє середовище для студентів очної та заочної (дистанційної) форм навчання